N°. 1097 Zaterdag 31 December 1904. 21ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 31 December.

Oudejaarsavond.

De laatste der drie honderd vijf en zestig dagen van 1904 is reeds meer dan half verstreken, zal weldra geheel en al achter ons liggen. Weer een vol jaar voorbij!

Voorbij? Nog niet!

En wij grijpen dien laatsten dag vast als de verstijvende hand van een dierbaren stervende, alsof het mogelijk ware den snellen gang van den onverbiddelijken voortrukkenden dood daardoor te kunnen tegenhouden. De weinige oogenblikken, die ons nog overblijven, willen wij rekken en verlengen door ons in herinnering te brengen het wel en wee, het lief en leed, in de vervlogene dagen te zamen doorleefd. Het langste leven is zoo kort, als wij aan het einde staan en het in een enkelen oogslag geheel kunnen overzien. Zoo gaarne tellen wij dan al de dagen een voor een uit en sommen alles op, wat in het verledene gebeurd is, om toch maar den indruk te ontvangen, dat wij al heel veel hebben beleefd en het einde nu toch wel komen mocht.

Hoe duidelijk staat ons het afgeloopen jaar weer voor den geest in zijn volle lengte. Zoo levendig herinneren wij ons nog, wat wij schreven op den 1sten dag van dit jaar: „Zonder eensgezindheid kan er niets groots, niets duurzaams verricht worden. Vormen wij een groot Curaçaosch Volk! Dat wij groot worden in die dingen, waarin ook een klein volk groot kan zijn."

Die zoo zeer gewenschte eensgezindheid heeft zich dit jaar meer dan eens krachtig vertoond, daardoor is zij sterker geworden, zij kon zich nog verder uitbreiden, omdat zij dieper wortel had geschoten, zich vaster gedrongen had in de harten van het Curaçaosche volk.

Doen wij slechts eenige losse grepen.

Welke een heerlijk beeld van eensgezindheid bood ons niet de Koloniale Tentoonstelling met zijn lange, moeizame voorbereiding. Hoe schitterde niet de éénheid van het Curaçaosche volk op het zilveren Priesterfeest van Mgr. VAN BAARS! En toen *Neerlandia* hier haar afdeeling *Nederlandsche Antillen* zag opgericht, kwamen toen niet wederom alle rangen en standen der Curaçaosche maatschappij samen om een Nederlandsch Verbond te sluiten in deze Hollandsche Kolonie? Toonde het Jubelfeest der Onbevlekte Ontvangenis niet de energie, welke een volk ontwikkelen kan, als het eensgezind is?

Laten wij ons beperken tot het eerste feit.

Toen in andere landen verdeeldheid heerschte en partijzucht, revolutie en oorlog zelfs uitbrak, bleef het binnen onze kolonie niet slechts vrede, maar de eensgezindheid gaf kracht om algemeen samen te werken voor een zelfde doel; den toestand onzer eilanden te verbeteren.

Volgens het oordeel van sommigen mogen de praktische resultaten der Koloniale Tentoonstelling al niet bijster groot genoemd worden, een onloochenbaar succès van algemeene samenwerking was het zeker.

Is dit geen verblijdend teeken in deze tijden van verdeeldheid? Wij hebben getoond één groot volk uit te maken, bezield met liefde voor onze kolonie, beschikkend over een energie, die wonderen werkt. Schouder aan schouder hebben wij gestaan om te arbeiden, te zwoegen voor het algemeen belang. Wij vroegen niet, wie naast ons stond, dankbaar en met vreugde begroetten wij een ieder, die helpen wilde. En zij waren talrijk. Duizenden en duizenden zijn samen gestroomd gedurende die dagen en altijd en overal heerschte er een prettige, broederlijke geest. Men vernam slechts uitroepen van bewondering en tevredenheid, als wilde men elkander aanmoedigen om nog verder samen te gaan en elkander te blijven steunen. Indien de tijd eens zal aanbreken, en misschien is hij niet verre meer, dat ons de richting, welke wij gaan moeten, zuiver en juist wordt aangegeven, zullen wij ongetwijfeld even broederlijk en eensgezind zijde aan zijde gaan om de belangen der kolonie, die immers onze eigene belangen zijn, te helpen bevorderen. Zorgen wij slechts in deze dagen, wellicht jaren, van onderzoek en voorbereiding ons niet van elkander te vervreemden. Wij hebben nu elkanders steun leeren waardeeren, wij hebben gezien, wat wij gezamenlijk vermogen, dat wij nu ook ridderlijk genoeg zijn elkanders kracht te erkennen.

Dankbaar herdenken wij hier de pogingen van Regeering en Bestuur om een juiste richting te zoeken, en uit te vorschen, waar de toekomst van Curaçao ligt. Nog eenige moeielijke jaren moeten wij doorworstelen. Niet ieder onderzoek, niet iedere proef zal het gewenschte resultaat opleveren. Een onderzoek loopt altijd over iets wat niet vast en zeker is; iedere proef dient om het onbekende te leeren kennen en te verklaren. Dat men echter immer vrijelijk zijn oordeel zegge, opdat er licht ontsta door wrijving van gedachten. Dat een ieder medeleve het maatschappelijke leven en zich niet opsluite binnen het enge kringetje van zijn familieleven. Niemand worde afgeschrikt door de geringe resultaten, waarop wij tot dusverre wijzen kunnen. Het is een tijd van voorbereiding en onderzoek, wij hebben nog geen recht de slotconclusies te trekken en te oordeelen, alsof alle proeven noodzakelijk goed moesten gelukken, en ieder onderzoek een schitterend resultaat op moest leveren.

Verheugen wij ons over de hulpvaardigheid der hollandsche Regeering, die bereid is ons nog verder te helpen en te beproeven ons op te heffen uit ons verval, en onze toestanden te verbeteren.

Daarom juist blikken wij met tevreden hart terug op het afgeloopen jaar, omdat wij telkens de overtuiging sterker voelden worden, dat Curaçao weer bloeien zal met verjongde kracht.

Droef, diep treurig moge op het oogenblik de economische toestand der Kolonie wezen, treuriger en ellendiger dan menigeen misschien denkt, als Holland ons blijft helpen, en de bevolking van Curaçao blijft samenwerken, moet de volharding eindelijk zegepralen.

Zoude er dan voor onze Kolonie geen enkel middel bestaan ter verbetering der toestanden?

Toegegeven, dat men tot dusverre de juiste middelen nog niet heeft aangewend, welke meening wij niet gaarne zouden onderschrijven, dan behoeven zij, die zoo denken, slechts te bewijzen, dat er een andere richting moet worden ingeslagen, om ook die goede maatregelen te zien toegepast. Voor een gezond, juist omschreven oordeel, heeft noch het Bestuur, noch de Regeering zich ooit doof getoond. Maar dat men dan ook niet langer in stilte blijve mokken, maar openlijk met zijn meening voor den dag kome. Wil men zich zelven niet aan schrijven wagen, dat men dan de verschillende redacteurs der curaçaosche bladen ter hulp roepe, zij zullen zeker gaarne medewerken om goede ideeën te verspreiden en zoo mogelijk het Bestuur en de Regeering voor te lichten.

En hier komen wij aan een punt, wat wij ook verleden jaar bespraken,

Feuilleton.

LOSSE GREPEN

— UIT —

CURAÇAO'S VERLEDEN.

VII.

Politieverordeningen uit den ouden tijd.

6. HET AFSTEKEN VAN VUURWERK OP NIEUWJAARSDAG. II.

Moeilijk valt het na te gaan, in hoeverre deze placcaten succès gehad hebben. Uit het feit, dat het laatste placcaat door Gouverneur I. FAESCH den 21n. Nov. 1740, 3 Nov. 1741, 10 Dec. 1743, 18 Nov. 1744 telkens in bijna dezelfde bewoordingen werd hernieuwd, zou men misschien de gevolgtrekkingen kunnen afleiden, dat deze strafbepalingen niet zonder gunstige uitwerking bleven en daarom telkens kort vóór de feestdagen opnieuw werden in herinnering gebracht. Maar volgende placcaten stellen het buiten allen twijfel, dat zoo niet openlijk, dan toch op clandestiene wijze deze verordeningen schromelijk overtreden werden. Zoo heet het o. a. in het Pl. van 18 Nov. 1744: „dat men op eergisteren avond heeft gezien, dat er diverse voetzoekers uit pistolen zijn geschoten [naar de fortresse, van welke is gereflecteerd, dat die zijn gevallen bij en omtrent de kruitmagazijnen, tegen welke overgevene (buitensporige) balddadigheden ende reukelooze [roekelooze] actiën, deze Ed: Achtb: Raad op het allerspoedigste hebben willen voorzien." (N°. 111.)

Om de daders ook op het spoor te komen, werd bij deze gelegenheid nog een aanbrengpremie van 25 stukken van achten uitgeloofd. Maar nog geen maand later den 10n. Dec. 1744 gaf een ernstige overtreding een nieuwe aanleiding om nog strengere straffen uit te lokken:

„Nademaal op gisteren met scherp is geschoten uit een snaphaan naar de overzijde dezer haven, zonder dat de dader van 't zelve tot nog toe is ontdekt, en dat al zulke moedwilligheid dagelijks komt te geschieden op een praesuppoost, dat het geschut en handgeweer, met welke vaartuigen uit zee reverteeren, wordt afgeblazen of te scherp, dat op 't zelve was, werd afgeschoten, uit welke moedwilligheid of te onachtzame reukeloosheid vele onheilen zouden kunnen ontstaan in geval daarinne niet en werd voorzien; — zoo is 't, dat wij, Gouverneur, inhereerende 't placcaat op het schieten in de haven door ons doen emaneeren den 21 Nov. 1740, ende het zelve van zoo veel noot [noodig] bij dezen renoveerende, daarenboven interdiceeren en verbieden aan allen ende een iegelijk van onder wat pretext zulks zoude mogen wezen, in deze haven ofte daaromtrent, alwaar eenige gebouwen staan, of te menschen zich onthouden, hun kanon of geweer af te blazen, ofte af te schieten, 'tgeen met scherp geladen was, op eene boete van vier honderd stukken van achten, boven en behalve van te moeten caveeren voor de ongelukken en de te betalen de schade, die door alzulke reukeloos schieten veroorzaakt wordt." enz. (N°. 115.)

In de hierna volgende jaren tot 1756 schijnt het Bestuur geen reden tot klachten gegeven te zijn. Althans komt in dat twaalfjarig tijdperk geen publicatiën van dien aard voor. Eerst den 30n. December 1756 komt weer een public. voor tegen alle ongeregeldheden, die gemeenlijk bij combites, begrafenissen, danspartijen en Nieuwjaarsdagen plaats grepen. Het schijnt echter veelmeer een voorzorgsmaatregel geweest te zijn, want uit het stuk blijkt niet, dat de wet weer overtreden werd. Ook een jaar later den 24n. Dec. 1757 [N°. 132] werd het in gelijkluidende termen hernieuwd.

Maar de veronderstelling is niet gewaagd, dat het euvel weer hand over hand toenam. Uit den tekst van het decreet onder den Gouverneur provisioneel JEAN RODIER gepubliceerd, blijkt zonneklaar, hoe hardnekkig de bevolking haar overoude Nieuwjaarspret wist in stand te houden.

Wij, JEAN RODIER, GOUVERNEUR PROVISIONEEL, enz.

NADEMAAL wij tot ons groot ongenoegen wederom moeten experimenteeren de ongehoorzaamheid, welke door diversen van allerlei staat van de zoo menigwerf herhaalde placcaten dezer landen tegens het

maar wat nog wel eens mag worden aangestipt. Wij bedoelen de medewerking met het publieke orgaan, de courant, de pers.

De machtige invloed der pers is zonneklaar gebleken bij de verschillende groote feiten, die wij boven aanhaalden. Of dit altijd eerlijk genoeg is erkend?

Klagen mogen wij echter niet; velen, die gedurende dit jaar op ons blad inteekenden, velen, die ons trouw ter zijde stonden om de noodige inlichtingen te bekomen, meerderen, die ons steunden met hun advertenties. En toch zouden wij nog zoo gaarne den kring onzer lezers zien uitgebreid en daardoor nog meer voeling krijgen met alle rangen en standen onzer maatschappij, opdat wij daardoor nog beter en juister de publieke opinie zouden kunnen weergeven. Hoe krachtiger steun, hoe harder wij zullen werken.

Wij zijn dankbaar voor het vertrouwen van het publiek, nu een en twintig jaren genoten, maar wij rekenen ook op hun trouw, dat zij ons introduceeren zullen bij hunne vrienden, opdat onze relaties zich in het vervolg nog wijder uitstrekken kunnen en wij nog moediger aan de zijde onzer geachte Persbroeders mogen strijden voor het algemeen belang onzer dierbare Kolonie.

Door eenegezindheid sterk willen wij vol hoop het oude jaar sluiten en het nieuwe beginnen in de volle overtuiging, dat ook 1905 ons weder iets, zoo mogelijk, veel goeds zal brengen.

Aan al onze abonné's, lezers, vrienden en perscollega's wenschen wij van harte

ZALIG UITEINDE!

ZALIG NIEUWJAAR!

Ingezonden Mededeelingen.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

✠ Z. D. H. Mgr. FRANCISCO MARVEZ, bisschop van Zulia, is den 14[den] December overleden. Maandag 11. werd zijn stoffelijk overschot aan boord van de *Zulia* naar Maracaibo vervoerd, waar het met groote plechtigheid ter aarde zou worden besteld.

Mgr. FR. MARVEZ werd geboren op 10 November 1839 en werd den 21[sten] October 1897 tot bisschop van Zulia met residentie te Maracaibo benoemd.

De couranten van Caracas en Maracaibo zijn vol van lof over den gestorven Prelaat.

Hij ruste in vrede.

* *

✠ De Weleerw. Moeder BENEDICTA, Overste der verpleegsters in het Gesticht voor Melaatschen, is Dinsdagnacht zacht en kalm in den Heer ontslapen.

Reeds maanden te voren klaagde Zij over slapeloosheid en een pijnlijk gevoel in hoofd en ledematen. Wat de doktoren ook doen mochten ter harer verlichting, de pijnen namen toe, zoodat Zij ten laatste niet meer gaan, of staan kon. Toen vroeg Zij verlof om naar het St. Elizabethsgasthuis te worden overgebracht, hetgeen Vrijdagmorgen geschiedde. Gewerkt had Ze zoolang het maar eenigszins mogelijk was, gewerkt hard en vlijtig als de jongste Zuster. Dit was een van haar karaktertrekken. Zij kon niet stilzitten, tijdens haar ziekte deed ze nog wat mogelijk was en verstelde tot op den laatsten dag de kleeren der arme lijders. Moeder BENEDICTA toonde zich werkelijk Moeder; altijd bezorgd voor haar huishouden, vol liefde en medelijden met de Haar toevertrouwde zieken, en kinderlijk blijde als Zij hun eens wat afleiding of een verrassing kon bezorgen.

Haar gedachtenis zal in zegening blijven.

Het trof ons, dat bij hare begrafenis de H. E. G. Heer Gouverneur zich had laten vertegenwoordigen door zijn Adjudant den Heer ZIMMERMANN. Niet minder dankbaar blijven wij voor de eer der Overledene bewezen door de Heeren Procureur-Generaal, Administrateur van Financiën, Advocaat-Generaal, de Heeren Doktoren FERGUSON, DE CASSERES en ELLIS, alsmede meerdere andere ambtenaren en deftige Burgers onzer maatschappij.

Moeder BENEDICTA werd geboren te Teteringen (N. Br.) den 7 Dec. 1852, trad op 20 jarigen leeftijd 't klooster der Liefdezusters te Breda in, legde hare Geloften af den 4[den] Oct. 1874 en kwam 4 jaren later met de Brik *Sta. Rosa* op Curaçao, in gezelschap van 4 andere Zusters, Pastoor FRIE z. g. en Pastoor VAN BAARS. Den 29sten Juli 1896 werd Zij benoemd tot Overste der verpleegsters op *Zaquito*. R. I. P.

Benoemingen.

De heer EDGAR SENIOR is benoemd tot Consul van Chili.

-Luitenant M. L. PLIESTER werd gepromoveerd tot kapitein.

Onze welgemeende felicitaties.

Dankbetuiging.

De reclame is nog niet van de lucht. Wij ontvingen van den heer I. VAN LIER Ez. twee allerliefst kalendertjes, keurig net uitgevoerd, een in zijn hoedanigheid als dentoloog, een ander als uitvoerder van geiten- en hertenvellen.

—De heer JULIUS L. PENHA, agent der *Comercial Union*, verzekering op het leven, tegen brand, schade op zee en andere ongelukken, zond ons ook een zeer mooien kalender. Voor goederen betaalt men 1|5%, voor huizen 1|10%.

Verdronken.

Woensdagmiddag is alweder een lijk drijvende gevonden in 't begin der haven voor 't Waterfort. Het lijk was geheel ontkleed. Later bleek, dat een der baggerlieden was gaan baden in de zee aan *de Pen* en toen een ongeluk schijnt gekregen te hebben. Na spoedig te zijn opgevischt, werd het naar St. Elizabeths-gasthuis vervoerd, geschouwd, gekist en begraven.

Verwond.

Opnieuw hebben wij de gevolgen te betreuren van het onvoorzichtig omgaan met geladen vuurwapenen. Maandag waren twee personen aan het jagen, toen plotseling een der geweren afging en een schot hagel met prop en al een der personen in den hals drong.

Als oorzaak van dit onheil wordt opgegeven, dat het geweer aan een boomtak bleef hangen en afging.

De wonde is niet levensgevaarlijk.

Verbetering der Visscherij

Op een eigenaardige toepassing van telephonie bij de vischvangst, is in Duitschland patent genomen.

Het is een toestel, bestaande uit een microphoon in een waterdichte bus of vaas, verbonden met een electrische batterij en een telephoon. Onder water geeft het toestel geen geluid. Maar zoodra er een school visschen komt, van welker dichte rijen vele er tegen aanstooten, dan brengt de microphoon een reeks van geluiden over, waardoor de aanwezigheid der visschen wordt aangegeven, en zelfs de juiste diepte, waar die zich bevinden. Door die aanwijzing wordt dan een goede vangst bijna zeker.

Nieuwe wijze Landbemesting.

Dr. MOREL, van het Amerikaansch Landbouw-departement, en de Duitsche scheikundige PROF. NOBBE, hebben te zamen een middel ontdekt, om gronden vruchtbaar te maken zonder mest of scheikundige producten.

Hunne ontdekking berust op het feit, dat het voornaamste element in het voedsel der planten *nitrogeen* is, hetwelk zich in vrijen staat in de dampkringslucht bevindt in eene verhouding van 7|10. Als men dat nitrogeen machtig kon worden, dan had men geen duren mest of dergelijke noodig.

Prof. NOBBE ontdekte nu in de wortels van klaverplanten, van boonen, erwten, enz. bacteriën, welker taak het is, het nitrogeen uit de dampkringslucht op te zuigen en het te verwerken tot een voedsel voor de plant.

Dr. MOREL vervolgde die onderzoekingen en het gelukte hem door cultuur een type van de genoemde microbe te verkrijgen, welke tienmaal meer nitrogeen inzuigt dan de oorspronkelijke.

Een dot watten in zulke bacteriënbouilon gedoopt, kan millioenen bacteriën bewaren, welke terstond herleven als zij in water komen.

Door nu zaad in water met die bacteriën te dompelen of den grond daarmede te begieten, kan men den groei der gewassen in hooge mate bevorderen.

Bij genomen proeven verkreeg men op die wijze van katoen 40 percent meer, van aardappelen 50 percent, van haver 300 percent en van rogge 400 percent meer.

De kosten van het middel bedragen enkele stuivers per hectare.

't Is te hopen, dat het nieuwe bemestingsmiddel aan de verwachtingen zal beantwoorden — ook voor de reputatie der bacteriën in het algemeen, die, gelijk hier opnieuw blijkt, lang niet altijd vijanden zijn van het menschelijk geslacht, maar ook wel bondgenooten.

werpen van voetzoekers en andere vuurmachines op eene impertinente en ondragelijke wijze wordt betoond, — zoo is 't — dat wij, tot stuiting van alle verdere moedwil en tot beveiliging onzer goede burgers en ingezetenen, hebben ten uiterste noodzakelijk geacht bij dezen te renoveeren de heilzame ordonnantieën, welke onze hooggeachte predesseurs zoo dikwijls van tijd tot tijd omtrent de vernieuwing van 't jaar hebben doen emaneeren, ten einde alle calamiteijten, die door dusdanige onnutte en periculeuze actiën zouden kunnen worden veroccasioneerd, voor te komen en op 't nadrukkelijkste te keer te gaan.

Verbiedende wij derhalve op 't allerscherpste eenige vuurwerken op de gemeene wegen af te steken, dezelve in of omtrent de fortresse te employeeren, mans vrouwen en kinderen door dezelven in hare huizingen, op de stoepen, of de straat te infesteeren, ofte eenige schrik en alteratie aan te jagen, opdat een iegelijk door dit ons verbod in ruste en tranquilitijt van de vredige possessie zijner prerogatieven zal kunnen jouisseeren en daardoor alle onheilen van brand en beschadiging aan derzelver personen, woningen en goederen zooveel mogelijk worden vermeden.

Stellende wij tot straffe aan de blanken, die deze onze ordonnantie mochten contrarieeren eene boete van vijftig pezos van achten, zoo dikwijls zij dezelven zullen overtreden, moetende de ouders voor hunne kinderen en de voogden voor hunne pupillen instaan, en zullende de negros & moulatten, hoe ook genaamd, strengelijk achter de fortresse met watapana roeden worden gegeezeld ofte anderszins naar exigentie van zaken gestraft.

Lastende enz. enz, 25 Nov. 1760

JEAN RODIER

ter ordon. enz. JACOBUS BUYS.

secret.

Het is eigenlijk overbodig hier nog aan te stippen, wat de eigenlijke beweegreden was van dit verbod in alle voorgaande publicaties vervat. Duidelijk blijkt dit uit de meesten. Het gouvernement misgunde 't volk zijn pret en uitspanning niet. Doch beschouwde het terecht en als zijn plicht dit gevaarlijk spel te verbieden, om en lichamelijk letsel en brandgevaar te voorkomen. Vooral de ontzaggelijke voorraad buskruit in 's lands magazijnen binnen het fort Amsterdam bewaard bezorgde tijdens de feestdagen Gouverneur en Raden heel wat angst en bezorgdheid. Vooral toen de bevolking bij het in de lucht springen van 's lands oorlogsfregat „*de Alphen*" op 15 Sept. 1778, door eigen aanschouwing de vernielende uitwerking van een buskruitontploffing had gezien, nam het Gouvernement nog eens deze gelegenheid te baat den inwoners in ernst tot voorzichtigheid te manen en het vroeger verbod tegen het afschieten van vuurwerk, kanon of geweer met nadruk onder het oog te brengen. (Plak. 1778, No. 68).

R. E.

Mijnontginning.

Dinsdagmorgen konden wij eindelijk eens uitvoering geven aan ons reeds lang vaststaand plan om de zoogenaamde ozokerietmijnen op Waterloo eens te gaan bezichtigen.

Van mijnen is er natuurlijk nog geen sprake, alleen treft men er verschillende putten aan, op meer en mindere diepten gegraven. Drie zeer diepe putten hebben wij met aandacht beschouwd en zagen zoo ver als ons oog reikte zwarte, glinsterende steenen. De uitgegraven massa onderzoekende bevonden wij, dat dit gruis zeer zacht was en erg zwaar.

De heer J. de Windt, die ons vriendelijk vergezelde en bereidwillig alles uitlegde, verklaarde, dat deze steenen veel zwaarder waren geweest onmiddelijk na de uitgraving, doch nadat zij geruimen tijd aan zon en regen blootgesteld waren veel lichter werden.

Dit zelfde werd ons duidelijk bewezen, toen wij eenige steentjes onder uit den hoop haalden, deze waren minder blootgesteld geweest en bleven ook veel vettiger en zwaarder. Onze gids verklaarde verder, dat het ook opmerkelijk was, dat de steenen zachter werden naarmate men dieper groef.

Toen wij den heer de Windt vroegen, waarom hij ons tot nog toe, zooals wij verzochten, geen grootere monsters had gestuurd, daar de firma Boudry Krieger & Co. te Londen, welke een eerste bezending, door Dr. van Buuren haar opgezonden reeds had onderzocht, om grootere monsters had gevraagd, zeide de Heer de Windt, dat dit verzuim geheel buiten zijn schuld was en tegen zijn wil, daar bij de eerste groote regens de putten vol liepen en alle verdere uitgraving toen onmogelijk werd. Begin Januari nemen de werkzaamheden echter weer een aanvang.

Toen wij het terrein zoo eens overzagen met zijn zwarten grijsachtigen, zelfs hier en daar licht purperen bodem, vol heuvelen en dalen en begrensd aan den noordkant door een gelijkmatige hoogte betreurden wij het ten zeerste, dat er tot dusverre op de jaarlijksche begrooting nog geen post werd uitgetrokken voor mineralogische onderzoekingen. Zou het zoo geheel onmogelijk wezen, dat er op Waterloo en op vele andere plantages werkelijk kostbare delfstoffen begraven lagen? Vroeger werd bij plaatselijke onderzoekingen te veel gezocht naar phosphaat, al het andere scheen geen waarde te hebben. Zou het Bestuur niet een goede daad verrichten met ook op het mineralogisch onderzoek de aandacht te vestigen.

De zoo lang beloofde mijnwet zal eindelijk klaar komen; dat men nu ook eens meer moeite om de mangaanbedingen op St. Martin, de zwavelmijnen op St. Eustatius, de kopermijnen op Newton, de ozokorietlagen op Waterloo te onderzoeken om een exploitatie te beproeven. Waar vroeger de hoeveelheden te weinig waren, kan nu met nieuwere, krachtiger werkende machines misschien nog wel wat verdiend worden, of zoo de onkosten slechts gedekt kunnen worden, althans door den Staat werk worden verschaft aan de groote massa's leegloopende arbeiders.

Dit zal echter eerst kunnen geschieden na een oordeelkundig onderzoek van een vakgeleerde.

Wie weet, wat zulke proefboringen nog aan het licht brengen! Zou het nu niet zonde en jammer wezen ook hiervoor, geen paar duizendtal gulden disponibel te stellen! De waarschijnlijkheid, dat wij iets vinden zullen, is te groot, dan dat wij het niet eens zouden wagen.

Het persoonlijk initiatief is hier voorgegaan, maar bezit misschien geen kracht om alleen verder te werken, dat het Bestuur thans zijn steun verleene en hulp verschaffe. En niet op Waterloo alleen vertoonen zich teekenen van aanwezigheid van rijke delfstoffen, ook op andere plantages hoort men hetzelfde. Is het nu niet de moeite waard om eens te onderzoeken of onze bodem werkelijk geen schatten verbergt en zou het niet wenschelijk wezen voor dit onderzoek een post op de aanstaande begrooting te brengen?

Damaanleg.

Met zeer véel belangstelling hebben wij dezer dagen den model-aanleg van dammen op de plantage *Maria di Mai* in oogenschouw genomen. Het terrein leende er zich uitstekend toe. Aan de eene zijde is het aan weerskanten ingesloten door heuvelen, aan de andere zijde kan het zich veilig uitspreiden in een breede, ietwat hellende vlakte van goede aarde, als voór natuurlijke irrigatie geschapen.

Er is ook flink van deze gesteltenis van den bodem voordeel getrokken door het van Gouvernementswege aanleggen van 11 dammen. De langste zal ± 60 Meter wezen, de beide einden zijn afgerond en door opgestapelde steenen versterkt, langs den dam werden een tiental kleine reservoirs (*koppi*) uitgegraven, die wederom door kleine dammetjes van elkander bleven gescheiden; deze afscheiding werd verkregen door den bodem ter breedte van ± ½ Meter niet uit te graven. Zoo ook waren alle volgende dammen gemaakt, die telkens korter werden en op gelijke afstanden het terrein indeelden tot aan zijn uiterste punt. Eenmaal hebben dit jaar al deze reservoirs volgestaan, maar de laatste dammen waren eerst klaar, toen er al wat regen was gevallen.

Door deze reservoirs vóór de dammen aan te leggen, hebben deze al zeer weinig te lijden van den stortvloed bij zware regenvlagen, het fijne, zure zand, wat anders een akker onvruchtbaar maakt, verspreidt zich nu niet over de oppervlakte, maar blijft in de kuilen achter, kan in den drogen tijd weer uitgeschept worden en dient dan om den dam weer op te hoogen.

Aan deze dammen hebben gedurende 6 weken bijna voortdurend 28 personen gewerkt, de mannen ontvingen 50 cts., de jongens 40 cts. Stellen wij dus ± *f* 500 aan werkloon en even zooveel voor gereedschappen en andere onkosten, dan komen wij op een uitgave van ± *f* 1000. Maar daarvoor heeft men ook 11 flinke dammen en een menigte reservoirs. De onkosten kunnen, dunkt ons, niet afschrikken, allerminst als het Gouvernement nog een handje blijft helpen.

Vaarwel.

De heer A. C. De Veer, die reeds jaren achtereen waarnemend Postdirecteur was en onafgebroken 17 à 18 jaren in onze kolonie doorbracht, zal met de eerstvolgende boot der K. W. I. M. om gezondheidsredenen naar Holland vertrekken. Wij wenschen den ijverigen en voorkomenden ambtenaar een voorspoedige reis, een behouden aankomst en een volledig herstel.

Mocht Z. Exc. de Minister blijven bij zijn plan van detacheering der W. I. ambtenaren, dan biedt zich thans een geschikte gelegenheid aan, welke zeer zelden zal terugkomen, daar het salaris van dergelijke ambtenaren niet voldoende is om zulk een dure reis te ondernemen dan in een hoogst noodzakelijk geval.

Als algemeene regel blijven wij derhalve het plan onuitvoerbaar achten, maar wijzen op deze buitengewone gelegenheid om eens een proef te nemen.

Sparta.

Zou *Sparta* weer opstaan uit zijn sluimering? Wij willen het hopen. Donderdagavond hielden de leden een vergadering met het doel middelen te beramen om met de oefeningen dezer gunstig bekende gymnastiek vereeniging weder een begin te maken.

Onze Schutterij.

Er loopt een gerucht, dat de rustende schutterij weer wakend en werkend zal worden. Men schijnt een middel gevonden te hebben om zonder vermeerdering van onkosten toch weer de gewone exercitiën te houden.

Kamer van Koophandel.

Het zou den schijn kunnen hebben, alsof onze meening, dat de K. v. K. enkel en alleen door belangstelling van het publiek zal kunnen bloeien en in stand blijven, strijdig is met 't nieuwe ontwerp, dat de K. v. K. veel onafhankelijker van 't Gouvernement wil maken dan zij vroeger was en daarenboven haar leven verzekeren door art. 11, zesde en zevende alinea, welke aldus luiden:

Zijn er bij een verkiezing minder dan tien kiezers opgekomen, of blijkt 't aantal ingeleverde geldige stembriefjes minder dan tien te zijn, dan wordt de verkiezing als niet geschied beschouwd; waarvan de Voorzitter van 't stembureau kennis geeft aan den Gouverneur, en den Voorzitter der Kamer.

De vacatures worden dan aangevuld door den Gouverneur, die van de benoemingen aan den Voorzitter der Kamer kennis geeft.

Men zoude hieruit kunnen besluiten; of het publiek belang stelt of niet de Kamer blijft bestaan, want bij onvoldoende verkiezing stelt de Gouverneur de leden aan.

Alles mooi en wel. Maar hoe komt het, dat de vorige Kamer van Koophandel „hoewel niet officieel opgeheven, (toch) kan beschouwd worden als niet meer te bestaan"? De Kamer bestond wel degelijk, de leden waren voltallig, maar het publiek dreef een weinig den spot met die Kamer, van wier werkzaamheden zij bijna nooit vernam.

Al spaart het nieuw ontwerp derhalve den leden de bespotting van met 2 à 3 stemmen afgevaardigd te worden, al wordt het geval misschien voorkomen, dat eenige grappenmakers een niet bekwaam lid kunnen afvaardigen, al blijft derhalve door onmiddellijke benoeming van den Gouverneur het ledental voltallig, zoo 't volk niet hoort en dikwijls hoort, hoe de Kamer werkt, zullen wij weer staan voor hetzelfde feit geen *officieele* opheffing, maar een *daadwerkelijke*, uit gebrek aan werkelijke daden.

Dit kan alleen worden voorkomen door meer publiciteit, en deze is alleen bestaanbaar, wanneer ook andere personen dan Gouverneur, Gezaghebbers en colleges informaties kunnen inwinnen en publiceeren.

Nogmaals derhalve dringen wij aan op 't vervallen van art. 3.

✠ Isaac Debrot.

Maandag ll. is hier het treurig bericht ontvangen, dat de heer Isaac Debrot, gepensioneerd Koloniaal Ontvanger, kort na diens aankomst te New-York is overleden. In gezelschap van Dr. Gaerste was hij daarheen gegaan om zich te laten opereeren, doch vond in plaats van genezing den dood. Zijn lijk zal naar Curaçao worden overgebracht.

Officieele Berichten.

Namens den Heer Gouverneur der Kolonie wordt hierbij bekend gemaakt, dat van den Nederlandschen Zaakgelastigde te Caracas de mededeeling is ontvangen, dat bij decreet van den 14ᵉ. December 1904, de navolgende veranderingen zijn gebracht in het Presidentieel Besluit van den 27ᵉ. Juni 1904, waarbij een Staatsmonopolie van alcohol en alcoholische dranken wordt in gesteld (Zie Curaçaosche Courant, dd. 15 Juli 1904, N°. 28):

De onder 1°. genoemde brandewijnen zijn in twee soorten gesplitst en betalen als volgt:

1a. brandewijn en ander gedistilleerd van niet meer dan 21° Cartier, Bs. 0.50 per flesch van 7|10 Liter, benevens Bs. 0.05 voor elken graad hooger;

1b. brandewijn uit cocuy vervaardigd (aguardiente de cocuy) van niet dan 21° Cartier Bs. 0.70 per flesch van 7|10 Liter, benevens Bs. 0.05 voor elken graad hooger.

* *

Bij Gouvernements-beschikking, is:

A. de Heer A. C. de Veer, hoofdcommies ten Postkantore, wd. postdirecteur, met ingang van den dag van zijn vertrek naar Nederland, eervol ontheven van de waarneming van de betrekking van postdirecteur alhier, en hem, mede met ingang van dien dag, tot herstel van gezondheid, een jaar verlof naar Nederland verleend;

B. de Heer H. Statius Muller, 1e. commies ter Administratie van financiën, met ingang van den dag van vertrek uit de kolonie van den Heer A. C. de Veer voornoemd, belast met de waarneming der betrekking van postdirecteur alhier;

C. de Heer H. Statius Muller voormeld, met ingang van 1°. Januari a. s., ten Postkantore alhier werkzaam gesteld.

1°. de Heer J. Scheuerman, plaatsvervangerkantonrechter en lid der Mijncommissie op Aruba, op zijn verzoek, eervol ontslag uit die betrekkingen verleend;

2°. de Heer J. B. Arends, koopman op Aruba, benoemd tot plaatsvervangerkantonrechter en lid der Mijn-commissie op gemeld eiland.

3°. de Heer J. Scheuerman, plaatsvervanger-hypotheekbewaarder op Aruba, op zijn verzoek, eervol ontslag als zoodanig verleend;

4°. de Heer L. C. Kuartsz, koopman op Aruba, benoemd tot plaatsvervanger-hypotheekbewaarder aldaar.

5°. J. A. Visser, marechaussee der 2e klasse bij de brigade marechaussee in deze kolonie, tot herstel van gezondheid, met ingang van den dag van zijn vertrek uit de kolonie, een jaar verlof naar Nederland verleend.

6°. aan den Heer C. A. F. Hellmund, 2e. Commies ter Griffie van het Hof van Justitie in deze kolonie, tot herstel van gezondheid, eene verlofsverlenging voor den tijd van eene maand verleend.

7°. J. Th. Blom, marechaussee der 2e klasse op de proef, met ingang van 1°. Januari a. s., benoemd tot marechaussee der 2e klasse bij de brigade marechaussee in deze kolonie.

8°. de Heer F. J. van den Donk benoemd tot lid der Schoolcommissie alhier.

* *

Zij, die in aanmerking wenschen te komen om aan Dr. J. Boeke, die binnenkort alhier zal aankomen, ten einde in de kolonie een onderzoek in te stellen naar de zeeproducten en het visscherijbedrijf in deze kolonie, als helper voor het ruwe werk te worden toegevoegd, tegen eene vergoeding van f 1.50 per dag en verplaatsingskosten, worden verzocht zich vóór 15 Januari a. s., schriftelijk tot den Gouvernements-Secretaris te wenden.

Vereischten zijn kennis der Nederlandsche- en Landstaal, en bekendheid met het visscherijbedrijf.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

J. L. Audara, Solomon de Casseres, Anita Everst, Amalia Galles, Emma Henriquez, C. L. Hermeth, Oficina Marítima, Rebeca Oliverai sobrina, Gabriel Pinedo & sister, Emilio Reinhardt, Anita Rios, H. F. Schotborgh. Lucaci Senchi, Betsey Senior, Mr. & Mrs. Edwin Senior & family, Ricot Senior, Solomon Senior & family, Wihelm Severijn, Luiza Trigea en Gabriel Wever (2).

J. A. Snijders (aangeteekenen.)

Buitenland.

Félix, de Romeinsche correspondent van den „Figaro", meldt aan zijn blad het volgende: „de resultaten der jongste politieke verkiezingen, waaraan de Katholieken met eenig succes hebben deelgenomen, beteekenen het einde van het „Non Expedit". Het bestuur der Tweede Groep van het werk der Katholieke Congressen en Comité's in Italië heeft aan alle districts- en diocesane groepen een circulaire gezonden, waarin al de leden, om redenen van van zeer groot belang, worden uit-

genoodigd, het terrein der verkiezingsactie te betreden hetwelk tot dusver voor de Katholieken was afgesloten. De circulaire zegt, dat het noodig is, zonder den dag van den strijd af te wachten, het leger te organiseeren en aan de strijders wapenen te verstrekken, opdat deze gereed zijn bij het eerste appel. Zij herinnert aan de leden, dat het „Non Expedt" hen verhinderde hun recht uit te oefenen als kiezer en zich op de verkiezingslijsten te doen inschrijven." De groote beteekenis van dit schrijven, indien althans het bovenstaande bericht juist blijkt te zijn — kan niemand ontgaan. Het zou immers niets minder beteekenen, dan dat de Tweede Groep van het Werk der Congressen, die voor de Katholieke sociale actie, onder leiding van haren nieuwen president de opheffing van het „Non Expedit" mogelijk en zelfs waarschijnlijk acht en de wenschelijkheid van dezen maatregel openlijk uitspreekt. Met de publicatie van dit schrijven zou dan merkwaardigerwijze samenvallen het verschijnen van het artikel in de „Civiltá Cattolica" over hetzelfde onderwerp. Niet slechts de Germania" heeft daarvan uitvoerige uittreksels medegedeeld, doch ook de Fransche bladen maken in berich ten uit Rome er melding van. De aflevering van 3 December dezer door de Eerw. paters Jezuieten geredigeerde revue geeft onder het opschrift de „Italiaansche Katholieken in de politieke verkiezingen," een opsomming van de jongste successen, behaald — bepaaldelijk door de Katholieken — tengevolge van de samenwerking aller ordelievende elementen. De schrijver erkent, dat het „Non Expedit" niet is opgeheven, dat daarentegen het hoogste kerkelijke gezag dit verbod openlijk vernieuwd heeft. Vandaar dat het deelnemen aan de jongste verkiezingen door de Italiaansche Katholieken eenvoudig het karakter draagt eener uitzondering op den regel. Het verbod om aan de verkiezingen deel te nemen, is, zegt het artikel, een maatregel van kerkelijke discipline, het werd uitgevaardigd, wijl de Paus deelnemen aan de verkiezingen onder bepaalde omstandigheden niet in het belang der Kerk achtte. „Pius X heeft den stelregel, door zijn beide voorgangers gehuldigd, onveranderd gelaten, doch Hij kan door een daad zijner souvereiniteit het geheele verbod opheffen. Dit verbod, gewichtig en opportuun in bepaalde omstandigheden, kan het tegendeel daarvan worden in veranderde omstandigheden; het geval kan zich voordoen, dat het deelnemen aan de verkiezingen door de Italiaansche Katholieken onder nieuwe omstandigheden wenschelijk wordt, heden reeds, of in een naast bijzijnde of verder verwijderde toekomst.

Houdt ook al de vorm van het protest des Pausen tegen den huidigen toestand op, daarmede wordt het protest zelf tegen het werk der revolutie niet prijsgegeven. Met de opheffing van het verkiezingsverbod zou het negatieve protest vallen, doch het positieve daarvoor in de plaats treden, het levendige protest eener Katholieke partij, die met alle wettelijke middelen, waarover zij kan beschikken, de rechten der Kerk en van den H. Stoel verdedigt. Op die wijze zou het aan geen twijfel onderhevig zijn, dat de Katholieken in het parlement als mannen van orde met een anti-revolutionnair program en vastbesloten om de revolutionaire partijen te bestrijden, de Regeering inderdaad tot steun zouden verstrekken, in zooverre deze namelijk optreedt als beschermer der openbare orde. Vandaar dat de Katholieken zich dienen te organiseeren, dat zij niet onvoorbereid mogen zijn, indien vroeg of laat een beslissing in dezen geest door den H. Stoel mocht worden genomen. Zij moeten, zegt de schrijver in de „Civiltá", bij hun organisatie de Duitsche Katholieken tot voorbeeld nemen, een kleine groep aanvoerders kiezen en alle twist en tweedracht uit de Katholieke beweging verbannen. „Dit alles zeggen we," aldus eindigt de schrijver, „enkel en alleen in de veronderstelling, dat de Paus een actieve en passieve deelneming der Katholieken aan de politieke verkiezingen als niet in strijd met zijn rechten zou verklaren. Bij gebrek aan zulk een verlof, duidelijk uitgesproken of stilzwijgend verleend, van algemeenen of van gedeeltelijken aard, blijft, zooals wij tot dusverre verdedigd hebben en ook zullen blijven verdedigen, het „Non Expedit" in al zijn kracht voortbestaan."

Hoe ook het antwoord mag luiden op de vraag of de hier boven geresumeerde beschouwing ook de meening weergeeft van den H. Stoel — zeker is het, dat de nieuwe stroom, welke er ten opzichte van de verkiezingsactie of liever: van de tot dusverre geheerscht hebbende verkiezings-inertie onder de Katholieken in Italië valt waar te nemen, zich met den dag duidelijker en scherper afteekent.

NIEUWJAARSADVERTENTIEN.

Van ganscher harte aan alle vrienden en bekenden een oprecht gemeend „Zalig Nieuwjaar."

P. fr. F. HELLING.

Heemstede. Holland.

Veel heil en zegen in het Nieuwe Jaar zij allen toegewenscht.

F. J. A. VAN DEN DONK,

Welgelegen. rector.

Advertentien.

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.